

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

12 maart 2002

MOTIE

– van de heren Jan Loones, Chris Vandenbroeke en Kris Van Dijck –

betreffende een belangenconflict

Het Vlaams Parlement,

- gelet op het wetsvoorstel tot oprichting bij het Ministerie van Financiën van een begrotingsfonds voor alimentatievorderingen (*Parl. St.*, Kamer, 2001-2002, DOC 50, nr. 1627/001), dat belast wordt met de betaling van een begrensd gedeelte van de niet-betaalde uitkeringen tot onderhoud bij wijze van voorschot en waarbij de Administratie van het Kadaster, de Registratie en de Domeinen belast wordt met de terugvordering van het door het fonds betaalde gedeelte en de vordering in naam en voor rekening van de onderhoudsgerechtigde van het resterende gedeelte van die uitkeringen tot onderhoud bij de alimentatieplichtigen ;
- gelet op artikel 128, § 1, eerste lid, van de Grondwet, waarin bepaald wordt dat de gemeenschappen bevoegd zijn voor de persoonsgebonden aangelegenheden ;
- gelet op artikel 5, § 1, II, 1° en 2° van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, dat de bevoegdheid inzake het gezinsbeleid, met inbegrip van alle vormen van hulp en bijstand aan gezinnen en kinderen, en het beleid inzake maatschappelijk welzijn, toewijst aan de gemeenschappen als persoonsgebonden aangelegenheden, bedoeld in artikel 128 van de Grondwet ;
- overwegende dat de problematiek van onderhoudsgerechtigde ex-echtgenoten en/of kinderen die geconfronteerd worden met het feit dat de wettelijk aan hen toegekende uitkeringen tot onderhoud niet, slechts gedeeltelijk of laattijdig betaald worden door de onderhoudsplichtigen in kwestie, een belangrijk maatschappelijk probleem vormt en in het bijzonder de levenskwaliteit van heel wat eenoudergezinnen ernstig bedreigt ;
- overwegende dat de oprichting van een fonds dat belast wordt met de betaling van een begrensd gedeelte van de toegekende uitkeringen tot onderhoud bij wijze van voorschot, ongetwijfeld kan bijdragen tot een oplossing voor die problematiek, naast en samen met andere procedurele wijzigingen van de bestaande regeling inzake afdwingbaarheid van alimentatieverplichtingen ;
- overwegende dat de federale overheid bevoegd is om nadere regels vast te leggen die ervoor moeten zorgen dat burgerrechtelijke onderhoudsverplichtingen efficiënt worden nagekomen en de verschuldigde onderhoudsgelden effectief betaald worden, bijvoorbeeld door te voorzien in de mogelijkheden om een beroep te kunnen doen op openbare instellingen die opgericht zijn om de niet-betaling van onderhoudsgelden door de onderhoudsplichtige, te ondervangen (advies van de Raad van State van 2 mei 2000, *Parl. St.*, Kamer, BZ 1999, DOC 50, nr. 0019/003), waarbij echter geen enkel onderscheid gemaakt wordt op grond van de financiële situatie van de onderhoudsgerechtigde ;
- overwegende dat de federale overheid tevens bevoegd is om de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn wettelijk te verplichten aan behoeftige onderhoudsgerechtigden voorschotten toe te kennen op de wettelijk aan die gerechtigden toegekende onderhoudsgelden wanneer die door de onderhoudsplichtigen in kwestie niet, slechts gedeeltelijk of laattijdig betaald worden (artikel 5, II, 2°, b, van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de artikelen 68bis tot en met 68quater van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn) ;
- overwegende dat, met uitzondering van de voormelde aan de federale overheid toegekende bevoegdheden, de gemeenschappen, krachtens artikel 38 van de Grondwet, exclusief bevoegd zijn inzake het gezinsbeleid, met inbegrip van alle vormen van hulp en bijstand aan gezinnen en kinderen, en inzake het maatschappelijk welzijn, wat betekent dat de gemeenschappen exclusief bevoegd zijn om het beleid te voeren dat specifiek gericht is op het verschaffen van bijstand aan mensen die in nood verkeren, waarbij de aard en de oorzaak van die nood in beginsel geen enkele rol speelt (Arbitragehof, 14 oktober 1999, nr. 110/99, overweging B 7.5.1., *Belgisch Staatsblad*, 9 december 1999) ;
- overwegende dat uit de toelichting bij het wetsvoorstel tot oprichting bij het Ministerie van Financiën van een begrotingsfonds voor alimentatievorderingen, blijkt dat de indieners met hun voorstel niet alleen beogen om op algemene wijze de wettelijke onderhoudsverplichtingen efficiënter te doen naleven en de vonnissen en de rechtstaat in algemene zin te doen respecteren zonder onderscheid te maken tussen de onderhoudsgerechtigden, maar met de oprichting van het fonds vooral en prioritair een sociaal probleem wensen aan te pakken, waarbij "*de garantie dat het fonds aan de rechthebbende een voorschot uitkeert, een belangrijk instrument zal*

zijn in de bestrijding van de armoede van de gezinnen die eenoudergezinnen geworden zijn" (blz. 9) en waarbij de oprichting van het fonds een *"adequaat antwoord op de materiële behoeften van talrijke alimentatiegerechtigden die zich door het in gebreke blijven van hun schuldenaar in een hachelijke situatie bevinden"* moet vormen (blz. 11) ;

- overwegende dat het uitwerken van een bijstandsregeling voor de (financiële) noden van onderhoudsgerechtigden echter tot de exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen behoort, als een vorm van gezinshulp en bijstand aan mensen die in nood verkeren, wat ook blijkt uit het advies van de Raad van State van 18 april 1985 inzake een wetsontwerp houdende sociale bepalingen (*Parl.St.*, Kamer, 1984-1985, nr. 1194/1, 41-42), waarbij een voorstel van de federale overheid om de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers in te schakelen in een rol vergelijkbaar met die van het voorgestelde begrotingsfonds voor alimentatievorderingen, door de Raad onwettig werd verklaard wegens een bevoegdheidsoverschrijding ten nadele van de gemeenschappen, en uit een advies van de Raad van State van 10 juli 1985 inzake een voorstel van decreet *'organisant le règlement des créances alimentaires par l'intermédiaire d'un Office de créances alimentaires'* (*Parl.St.*, Conseil de la Communauté Française, 1983-1984, nr. 147/2), waarbij de Raad uitdrukkelijk stelde dat de gemeenschappen bevoegd zijn *"à créer un organisme (public) qui serait mis à la disposition des seules personnes qui pourraient être considérées comme ayant besoin d'une aide spécifique de la collectivité"* ;
- overwegende dat voormelde sociale, maar bevoegdheidsoverschrijdende, motivering van de indieners van het wetsvoorstel de toekomstige werking van het begrotingsfonds voor alimentatievorderingen financieel dreigt te hypothekeken, vermits dit fonds onder meer gefinancierd moet worden met de van de onderhoudsplichtigen teruggevorderde voorschotten, die door het fonds aan de onderhoudsgerechtigden betaald werden, en met de boetes, verwijlinteressen, enzovoort die de onderhoudsplichtigen extra moeten betalen (artikel 4 van het voorstel), wat echter veronderstelt dat de wettelijkheid van het fonds onbetwistbaar vaststaat en dus niet wegens bevoegdheidsoverschrijding voor de rechtbank aangevochten kan worden ;
- stelt dat de bezorgdheid van de indieners van het wetsvoorstel om tegemoet te komen aan de

reële dringende behoeften van alimentatiegerechtigden die veroorzaakt worden door het niet, slechts gedeeltelijk of laattijdig betalen van de uitkeringen tot onderhoud, wettelijk het meest adequaat en het meest efficiënt geregeld worden door de gemeenschappen, die daarvoor niet alleen grondwettelijk bevoegd zijn, maar bovendien dergelijk initiatief kunnen opnemen in en afstemmen op hun algemeen welzijnsbeleid ; dat bovendien uitsluitend een dergelijke selectieve gemeenschapsregeling, waarbij doelgericht uitsluitend bijstand wordt verleend aan die alimentatiegerechtigden die door het niet, slechts gedeeltelijk of laattijdig betalen van uitkeringen tot onderhoud in een reële noodsituatie verkeren, waarborgt dat de overheidsmiddelen optimaal en correct aangewend worden ;

- stelt dat het daarom noodzakelijk is om overleg te organiseren met de Kamer van Volksvertegenwoordigers ;
- oordeelt ernstig te kunnen worden benadeeld door het in de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediende wetsvoorstel (1627/001), en vraagt de schorsing van de procedure met het oog op overleg.

Jan LOONES

Chris VANDENBROEKE

Kris VAN DIJCK